

V. H O O F D D E E L.

Van de Slikmiddelen en Conserven.

ELECTUARIA, Slikmiddelen en Conserven worden voornaamelyk uit poeders met fyroop enz. vermengd, te saamengefeld, tot zulke een dikte, dat de poeders, in 't bewaaren, niet scheiden; zoo dat eene gifte gemakkelijk op de punt van een mes kan genomen, en niet te styf bevonden worde om door te slikken.

De Slikmiddelen laaten voornaamelyk de zagter veranderende Geneesmiddelen toe, en zodanigen, die niet onaangenaam voor 't gehemelte zyn. De kragtiger droogeryen, als buikzuiverende, braakmiddelen, opiaten, en dergelyken (uitgezonderd in winkel slikmiddelen, om by gewigt te verdeelen) worden zelden aan deeze gedaante toevertrouwd, wegens de onzekerheid der gifte; onmaakelyke, scherpe, bittere, stinkende kunnen 'er niet gevoeglyk toe genomen worden; ook is de gedaante van een slikmiddel niet wel geschikt voor de zwaarer zelfstandigheden, gelyk de mercurialen; want deezen zouden in 't bewaaren zinken, of het Saamenmengfel zoude al te styf gemaakt zyn.

De ligter poeders vereischen driemaal derzelver gewigt van honich, of fyroop tot de dikte van honich gekookt, om ze tot de dikte van een Slikmiddel te brengen; van fyroop van de gewoone dikte, is tweemaal het gewigt van de poeders genoeg.

Wanneer men gemeene fyroopen bezigt, moet 'er ook een weinig Conserf bygedaan worden, op dat het Saamenmengfel niet al te schielyk verdrooge. Slikmiddelen van Peruviaanschen Bast, by voorb. met fyroop al

leen opgemaakt, zullen dikwerf in een dag of twee al te droog worden, om inteneemen.

Sommige Poeders, voornaamelyk die van de min smaakelyke soorte, worden gevoeglyker opgemaakt met slymen, dan met fyroopen, honich, of Conserf. De drie laatste kleeven aan den mond en de keel, en veroorzaaken dus, dat de smaak van 't Geneesmiddel een langen tyd daar in blyft; daar de slymen vryelyk doorgaan, zonder eenigen smaak in den mond agter te laaten. Een weinig zagttreksel van Zoethout, by het slym gevoegd, maakt het saamenmengfel aangenaam genoeg, zonder het ongemak van de kleevinger zoeten.

De hoeveelheid van Slikmiddelen, die in eens worden voorgeschreeven, om op staande voet gereed te maaken, is zelden minder, dan een once, of meer, dan drie oncen.

Algemeene Regelen om Slikmiddelen te maaken.

I.

De Regelen, voor afkookfels en Poeders in 't algemeen ter neer gesteld, moeten ook in 't maaken van afkookfels en poeders voor Slikmiddelen, in acht genomen worden. [E].

II.

Gommen, verdikte sappen, en zulke andere zelfstandigheden, die niet tot poeder kunnen gemaakt worden, moeten in het voor-

Hhhh 2

ge-

geschreeven vogt ontbonden worden: doet 'er dan de poeders by weinigjes teffens by, en houd alles wakker roerende, om 'er een gelykmatig en eenvormig mengfel van te maaken. [E.].

Poeder van Rhabarber, een half once;
Siroop van Althea, zoo veel als genoeg is.

Meng en maak het tot een Slikmiddel.

III.

Saamentrekkende Slikmiddelen, en zulken, die vleesch van vrugten in derzelver saamenmengfel hebben, moeten siegts in kleine hoeveelheden te gelyk bereid worden. [E.].

Want saamentrekkende Geneesmiddelen verliezen veel van hunne kragt, als ze in deeze gedaante bewaard worden; en het vleesch der vrugten is in staat om zuur te worden.

IV.

De overtollige vogtigheid van het vleesch der vrugten moet over een zagt vuur worden uitgedampt, eer de andere innengfels daar by gedaan worden. [E.].

V.

Wanneer de Slikmiddelen, in 't bewaaren, al te droog worden, moeten ze weder tot eene behoorlyke dikte gemaakt, door het bydoen van een weinig Canary wyn; [L. E.] en niet van Siroop of Honich: hier door zal de gifte minst onzeker zyn; eene omstandigheid, die inzonderheid dient in acht genomen, voornaamelyk in zulken, die met Siroop worden opgemaakt, en eene ruime hoeveelheid van Opium bevatten, als de *Confectio Paulina*, en *Philonium*. [L.].

ELECTUARIUM ad DYSENTERICOS.

Slikmiddel tegen de Roodeloop.
Edinb.

Neem van

Het Japoniesch Conserf, twee oncen;
Locatelli's Balsam, (met eene genoegzaame veelheid dooijers van Eijeren geklopt), een once;

Dit Saamenmengfel is uitstekend wel uitgedacht, voor het oogmerk in den tytel uitgedrukt. Want saamentrekkende dingen of bereidingen van Heulsap hebben zelden alleen plaats, in Rodeloopen, zelfs na dat de eerste wegen door een braakmiddel, of een volkomene gifte van Rhabarber ontleidigd zyn: zy verzagten de pyn, en matigen den vloed wel voor een tyd; maar die korte verligting kan, door 't ophouden van de scherpe en bedorven vogten, van gevaarlyke, en zelfs doodelyke, gevolgen agtervolgd worden. Maar de Rhabarber, welke het COLLEGIE van *Edinburgh* nu, uit de praktyk der Ziekenkamer, daar bygevoegd heeft, koomt deeze ophooping voor een groot gedeelte voor, zonder de heilzaame uitwerkingen der andere innengfels veel te verhinderen: in veele gevallen zal het nogthans noodig zyn, die openlyfmaakende droogery alleen op zich zelve tuschen beiden in te geeven. De gifte van het Slikmiddel is de grootte van eene groote Nootmuschaat, eens of tweemaal daags, naar dat de toevallen daar toe dringen. Een drachma bevat omtrent een zesde deel van een grein Opium.

ELECTUARIUM e BACCIS LAURI.

Slikmiddel van Laurierbeziën.
Lond.

Neem van

Gedroogde Wynruit bladeren,
Kareweyzaad,
Pieterfeliezaad,
Laurierbeziën, van elks een once;
Sagapenum, een half once;
Zwarte Peper,
Ruffiesch Bevergyl, van elks twee drachma's;
Helder gemaakten Honich, driemaal het gewigt van de soorten in poeder.

Meng

Meng de Soorten met den Honich, en maak het tot een Slikmiddel.

Dit Saamenmengfel wordt fomtyds ingenomen in winderige kolieken, en Moederkwaalen, van een scrupel tot twee drachma's: maar deszelfs voornaamfte gebruik is in windbreekende klyfteeren, en zelfs in deezen wordt het zelden gebeezigd. Het COLLEGIE van *Edinburgh* heeft het geheel en al verworpen.

ELECTARIUM e CASIA.

Slikmiddel van Casia.

Lond.

Neem van

Ontbindende fyroop van Roozen,
Het vleesch van Casia, verscf uitgetrokken, van elks een half pond;
Manna, twee oncen;
Vleesch van Tamarinden, een once.

Vryf de Manna in een mortier, en ontbind ze, met eene zachte hitte, in de fyroop; doet 'er dan het Vleesch der andere innengfels by, en vervolg de hitte tot dat alles tot eene behoorlyke dikte gebragt is.

DIACASSIA.

Edinb.

Neem van

Vleesch van Casia, twaalf oncen;
Vleesch van Tamarinden, zes oncen;
Kalabriefche Manna, agt oncen;
Syroop van bleeke Roozen, een pond.

Ontbind de Manna in warm water, kleins de ontbinding en damp ze, regelyk met de fyroop, over een zagt vuur uit, tot de dikte van Honich: meng 'er dan het vleesch in, om alles tot een gelykformig Slikmiddel te maaken, naar de kunst.

DEEZE Saamenmengfels zyn zeer gevoeglyke Winkel bereidingen, om tot een grond-

slag voor purgeerende Slikmiddelen, en andere oogmerken te dienen; dewyl het vleesch der vrugten, in eene kleine hoeveelheid, vry moeijelyk is, voor ordonnantien, op staande voet gereed te maaken: De Tamarinden geeven aan het zelve eenen redelyk goeden finaak, en maaken ze niet onderhevig, gelyk men zou verwagten, aan zuur worden: want na vier maanden gestaan te hebben, werdt het saamenmengfel niet zuurer bevonden, dan toen het eerst opgemaakt was. Zy worden ook nugtiglyk op zich zelve alleen ingenomen, in de hoeveelheid van nu en dan twee of drie drachma's, om zagteglyk openlyf te maaken, in hardlyvige gestellen.

ELECTARIUM LENITIVUM.

Verzagtend Slikmiddel.

Lond.

Neem van

Vygen, een pond;
Zenebladeren, agt oncen;
Vleesch van Tamarinden,
Vleesch van Casia,
Vleesch van Fransche Pruimen, van elks een half pond;
Koriander Zaad, vier oncen;
Zoethout, drie oncen;
Tweemaal gerafineerde suiker, twee en een half pond.

Maak de Zenebladeren met het Koriander Zaad tot poeder, en zift 'er tien oncen poeder uit: het overige moet met de Vygen en 't Zoethout, in vyf pinten water, tot een half pint gekookt worden; kleins en pers het vogt dan uit, en damp het uit tot het gewigt van anderhalf pond, of wat minder: ontbind de suiker hier in, om het tot eene fyroop te maaken, en doet deeze fyroop by weinigjes by het vleesch: eindelyk, meng het poeder, te vooren door 't zeef afgescheiden, daaronder.

Dit Slikmiddel kan nu en dan tot de hoeveelheid van een Nootmuschaat of meer worden
Hhhh 3 dan

den ingenomen, om openlyf te maaken in hardlyvige gestellen. Het wordt menigmaal gebezigt in klifteen; hoewel het volgende, tot dat gebruik, veel gepaster is.

Edinb.

Neem van

Zenebladeren, vier oncen;
Zoethout, twee oncen;
Koriander Zaad, een once;
Vleesch van Pruimen, een pond;
Tamarinden;
Casia, van elks een half pond;
Witte suiker, zes ponden;
Kookend water, vier pinten.

Trek de Zenebladeren, het Zoethout, en het Koriander zaad in het water, eenen nagt in een beslooten vat: pers het vogt uit en kleins het, en kook het met de suiker tot de dikte van een dikke syroop: doet 'er dan het vleesch by, en meng alles wel te saamen, om het tot een slikmiddel te maaken.

Dit slikmiddel is veel beter voor klifteen, dan die poeders in hun mengsel hebben. Het is nu bevryd van eenige overtollige innengfels, die by voorgaande overzieningen daarin gelaaten waren; te weten, Veelvoet wortel (a), Fransch Bingelkruid bladeren (b), Grieksch hooi zaad (c), en Lynzaad. De Honich is verwisseld met suiker, die minder geschikt is om zuur te worden in 't bewaaren: mogelyk zou de syroop van suiker droeffem (d), beter zyn dan een van die beiden; dewyl ze met het oogmerk overeenkomt, en niet alleen in zich zelve onbekwaam is om te giften, maar ook zulke zelfstandigheden, die 'er toe geschikt zyn, beler, in gifting te geraaken.

ELECTUARIUM PECTORALE.

Slikmiddel voor de Borst.

Edinb.

Neem van

Conserf van Vlierbeziën, twee oncen;
Spermacti in eene genoegzaame veelheid dooijers van eijeren ontbonden, een half once;
Bloem van Benzoin, een drachma;
Syroop van Balsam, zoo veel als genoeg is, om de andere innengfels tot een slikmiddel te maaken.

Dit is een nuttig Geneesmiddel in kittelende hoesten en gemeene verkoudheden, ingericht zoo wel om scherpe vogten te verstompen, als om de borstontlasting te bevorderen. Het kan twee of driemaal daags gebruikt worden, in giften van omtrent de grootte van een kleine Nootmuschaat. Tot de grootte van een grootte Nootmuschaat ingenomen, als men naa bed gaat, verligt het gemeenlyk, niet alleen de borst, maar strekt ook tot een heilzaam zweetmiddel in den nagt. Het is hier uit de voorgaande Uitgaven verbeterd, door het Conserf van Vlierbeziën in plaats van dat van Roozen te stellen, en spermacti in plaats van poeder van Tragacant Gom.

ELECTUARIUM e SCAMMONIO.

Slikmiddel van Schammonie.
Lond.

Neem van

Schammonie, anderhalf once;
Kruidnagelen,
Gember, van elks zes drachma's;
Wezendlyke Olie van Karewy zaad, een half drachma;
Honich, een half pond.

Laaten de Speceryen te saamen gestampt, en met den Honich vermengd worden; doet 'er dan de poeder van Schammonie by, en daarna de Olie.

Dit slikmiddel is een verwarmend siel purgeermiddel. Het is eene verbetering van het

Electu-

(a) Polypodii Radix. (b) Mercurialis Gallica folia. (c) Fani Graci semen. (d) Melasser.

Electuarium caryocastinum van onze voorgaande Apotheeken, een saamenmengsel, waarover veel geklaagd werdt, dat het niet bekwaam was om ingenomen te worden, wegens de grootheid van deszelfs gifte. Anderhalf drachma van dit, welk vyftien greinen schammonie bevat, is even kragtig als een half once van het andere.

ELECTUARIUM e SCORDIO.

Slikmiddel van Scordium, gemeenelyk genaamd Diascordium.
Lond.

Neem van

De soorten van Scordium met Heulsap, eenige hoeveelheid;

Syroop van Witte Papavers (e), tot de dikte van honich gekookt, driemaal zoo veel by gewigt.

Meng de soorten met de syroop, om 'er een slikmiddel van te maaken.

In onze voorgaande Apotheeken was geordonneerd de soorten met Honich op te maaken; maar die is nu verwisseld met syroop, als beter overeenkoomende met het oogmerk der Artsenye, welk is tot een saamentrekkend heulsapmiddel; daar Honich klaarblykelyk openend en afvaagend is. Het is mogelyk in 't geheel niet eens noodig voor de oogmerken der Winkels, de soorten tot een slikmiddel te maaken: want door de innengfels in deeze gedaante te bewaaren, verliezen ze veel van hunnen speceryagtigen geur en saamentrekkende kragt, wordende zagt en glad op 't geheimelte; en de roode kleur door de Bolus 'er aan gegeven, verslaauwt. Het COLLEGIE van *Londen* heeft daarom met groot recht geordonneerd, dezelve zoo wel in poeder, als in een slikmiddel te houden; en het Poeder zo wel met, als zonder heulsap voorgeschreeven, om in verschillende gelegenheden te kunnen gebruiken. Zie *Species e scordio*, en *Pulvis e Bolo, cum & sine Opio*. Beide deeze Poe-

ders kunnen op staande voet tot een slikmiddel opgemaakt worden met eenige syroop, die men daar toe bekwaam zal oordeelen.

Diascordium was door deszelfs Uitvinder, *Fracastorius* tot een middel tegen de Pest geschikt; doch wy zyn zoo gelukkig geweest, dat 'er weinig oorzaak voor een Geneesmiddel tot dat oogmerk geweest is; ook zou men op dit geenszins kunnen betrouwen. Het is een maatig verwarmend saamentrekkend en heulsap middel; en in dat licht wordt het, in de tegenwoordige praktyk, alleen beschouwd. In negen scrupels van het slikmiddel is een grein Opium begrepen.

De soorten van Scordium, welken den grondslag van dit slikmiddel uitmaaken, gelyk wy (bladz. 574.) reeds gezien hebben, bevatten verscheiden overtollige innengfels; want, alhoewel het COLLEGIE van *Londen* eene oordeelkundige verbetering van het Poeder gegeven heeft, onder den tytel van *Pulvis e Bolo*, zoo wordt het slikmiddel toch met het onverbeeterde poeder gemaakt; ten deele op dat 'er geene wezendlyke verandering moge gemaakt worden, in een Geneesmiddel, waarop men zoo veel vertrouwt, en welks goede uitwerkingen zoo lang ondervonden zyn; en ten deele op dat de Geneesheer, zoo hy het *Pulvis e Bolo* beeter keurt, een slikmiddel, van het zelve gemaakt, moge voorschryven, om op staande voet gereed gemaakt te worden. In de *Edinburgsche Apotheek* is niet geordonneerd, dit Geneesmiddel in poeder te houden, maar het slikmiddel is tot eenen hoo-gen trap van fraaiheid en eenvoudigheid verbeterd. En dewyl het innengfel, waar van het zynen naam ontleent, van weinig belang is, zoo is het zelve nu agtergelaaten, en het saamenmengsel wordt door eenen anderen tytel onderscheiden, te weten dien van

CONFECTIO JAPONICA.

Conserf van Japan Aarde.
Edinb.

Neem

(e) *Meconium*.

Neem van

Japan Aarde, drie oncen;
 Tormentil wortel,
 Nootmuschaat,
 Olibanum, van elks twee oncen;
 Heulsap, in eene genoegzaame hoeveelheid
 Canary wyn ontbonden, anderhalf drachma;
 Syroop van gedroogde Roozen, tot de dikte van Honich gekookt, driemaal het gewigt van de poeders.

Meng en maak het tot een slijkmiddel, dat de plaats van Diascordium vervangt.

De inmengfels schynen, in dit slijkmiddel uitsteekend wel gekoozen, en zyn zoo met elkanderen geëvenredigd, dat de hoeveelheid van Opium dezelfde is, als in het Diascordium van de voorgaande *Edinburgsche Apotheek*, te weten een grein in tien scrupels.

BALSAMUM LOCATELLI.

Locatelli's Balsam.

Lond.

Neem van

Olyf olie, een pint;
 Straatsburgsche Terpentyn,
 Geel Wasch, van elks een half pond;
 Rood Sandelhout, zes drachma's.

Smelt de Wasch over een zagt vuur, met een gedeelte van de Olie; doet 'er dan het overige van de Olie en de Terpentyn by; meng daar na het Sandelhout daarin, en houd het alles te saamen roerende tot dat het mengfel koud geworden is.

Edinb.

Neem van

Geel Wasch, een pond;
 Olyf olie, anderhalf pint;
 Chio's of Straatsburgsche Terpentyn, anderhalf pond;
 Balsam van Peru, twee oncen;
 Drakenbloed, in poeder, een once.

Smelt de Wasch in de Olie, over een zagt vuur, doet 'er dan de Terpentyn by; en dit van het vuur genomen hebbende, meng 'er den Balsam van Peru en het Drakenbloed by, het zelve geduurig roerend houdende tot dat het koud geworden is.

DRAKENBLOED geeft een fraaijer kleur aan dit saamenmengfel, dan het roode Sandelhout doet, hoewel het in een ander opzigt hier minder voegt; dewyl het bevonden is, wanneer het in Olie ontbonden wordt, eenigen graad van hitte en prikkeling aan dezelve mede te deelen; hoedanigheden, die zeer vreemd zyn aan het oogmerk van deeze Artseny. Deeze Balsam wordt gebruikt in inwendige kneuzingen, en bloedingen, afbytingen der darmen, Roodeloopen, en in sommige soorten van hoesten en amborsligheden: de gifte is van twee scrupels tot twee drachma's: het kan gevoeglyk met omtrent tweemaal deszelfs gewigt Conferf van Roozen worden ingenomen; gelyk hierna bladz. 621. wordt voorgeschreeven. Sommigen hebben hem ook uitwendig aangewend; om versche wonden en zweeren af te vaagen en te heelen.

BALSAMUM CEPHALICUM.

Balsam voor 't Hoofd.
Edinb.

Neem van

Uitgeperste Olie van Nootmuschaaten, een once;
 Gedistilleerde Olie van Nagelen,
 van Lavendel,
 van Rosmaryn, van elks een half drachma;
 van Barnsteen, een half scrupel;
 Balsam van Peru, een drachma.

Smelt de Olie van Nootmuschaaten in een zilveren vat; en het van 't vuur genomen hebbende, meng 'er de gedistilleerde Olie en den Balsam in naar de kunst.

Dit Geneesmiddel wordt aangepreezen, om

om aan de slaapen van 't hoofd en beroerde lendenen gevreeven te worden, om de deelen te verwarmen en de zenuwen te versterken; gelyk ook om aan gerooken en opgefnoven te worden, om de geesten te verfrischen en te verlevendigen. Sommigen hebben het ook inwendig ingegeven, als een verwarmend hartversterkend middel in gevallen van flauwte en zwakheden van het zenuwgestel. In de buitenlandsche Apotheken vindt men eene menigte van deeze soorte van bereidingen, allen saamgesteld uit slechts eene wezendlyke Olie, ingelyfd met de uitgeperste Olie van Nootmuschaaten; welke laatste, voor af, van haaren geur moet ondaan worden, (door distilleeringe met water), op dat de reuk der eerste daar door niet moge benadeeld worden: in de plaats van deeze zeepagtige bereide stoffe, kan men een mengsel van witte Wasch en Olyfolie gebruiken. In de *praktikale Chemsifery* wordt eene algemeene bewerking opgegeeven, om deeze soorten van bereidingen te maaken, onder den tytel van

BALSAMUM ODORIFERUM.

Neem van

Olyf olie,

Witte Byen Wasch, van elks twee oncen.

Doet de Olie in een porcelynen kom, die in een pan met kookend water gezet is, scherf de Wasch daar in, roer het te saamen met een schoon mes, of kleine spatel, tot dat de Wasch gesmolten is; neem het vat dan uit het kookende water, en laat 'er, als de stoffe begint dik te worden, vier drachma's van eenige welriekende wezendlyke Olie in druipen, als die van Kaneel, Nootmuschaat, Foelie, Limoenschillen, van Roozenhout, Lavendel, Rosmaryn, enz. of van een mengsel van twee of drie deezer Oliën: waar by een drachma wezendlykheid van Ambergrys (f) kan gevoegd worden, het welk den reuk der Oliën zal verheffen, zonder van zynen eigen daar by te doen. Houd alles bestendig roerende, op dat alles vol-

komen moge vermengd worden; en zoo ras als dit gedaan is, dompel het vat in koud water, om het vervliegen der wezendlyke Oliën te beletten.

DEEZE soorten van Balsem kunnen van zulk eene kleur gemaakt worden, dat ze, zoo wel in dit opzigt, als in reuk naar die planten gelyken, waar uit de wezendlyke Olie, die gy gebruikt, getrokken is. Een weinig van de verf, die de Schilders sapgroen noemen, met de Olyfolie gevreeven, zal een schoone groene uitleeveren; een weinig Vermiljoen, eene scharlaken; Kurkuma, eene limoen kleur; Berlynsblauw, eene violet; en Cochenielje eene schoone purper kleur.

CONFECTIO CARDIACA.

Hartversterkend Conserf.

Edinb.

Neem van

Conserf van Rosmaryn bloemen, drie oncen.

Gekonfyte Nootmuschaaten, anderhalf once;

Gekonfyte Gember, zes drachma's;

Saamgesteld poeder van Contrayerva, een half once;

Kaneel Olie, vyftien droppels;

Syrop van Oranje schillen, zoo veel als genoeg is.

Meng het tot een Slikmiddel naar de kunst.

DIT Slikmiddel, hoewel zeer verschillende in saamenmengsel, is byna het zelfde in kragt, als dat hier voor, onder den zelfden naam, beschreeven, bladz. 431. In het verkiezen van de wezendlyke Olie moet men zonderling zorgvuldig zyn, want van dierzelfver goedheid hangt die der Artseny grootelyks af.

CONFECTIO PAULINA.

Het Conserf, genaamd het Paulynsche.

Lond.

(f) *Essentia Ambragrisæ.*

IV. DEEL.

III

Lond.

Neem van

Costus, of in deszelfs plaats, Zedoary,
Kaneel,
Lange Peper,
Zwarte Peper,
Storax,
Galbanum, } gekleinsd,
Opium,
Russisch Bevergyl, van elks een once;
Enkele Syroop, tot de dikte van Honich
gekookt, driemaal het gewigt der andere
innengfels.

Warm de Syroop, en meng het Heulsap,
eerst in wyn ontbonden, zorgvuldig daar
mede: doet dit mengsel, terwyl het nog
warm is, langzaamerhand, by de Storax
en Galbanum, die beiden vooraf saamen
gesmolten hebbende; en strooi daar na de
andere soorten, tot poeder gemaakt, daarin.

DIT is de CONFECTIO ARCHIGENIS van
onze voorige Apotheek, tot haare voorige ge-
daante en Uitvinder wedergebragt. Het is
een verwarmend middel van Heulsap, en
wordt, als zodanig, somtyds in de praktyk
gebruikt: twee-en-dertig greinen bevatten een
grein Opium.

MITHRIDATIUM, five CONFECTIO DAMOCRATIS.

*Mitbridaat, of Conserf van Damocrates.
Lond.*

Neem van

Kaneel, veertien drachma's;
Myrrhe, elf drachma's;
Lorken-Zwam (g),
Indische Nardus,
Gember,
Saffraan,

Boeren mosterd (b) zaad,
Wierook (i),
Terpentyn van Chio, van elks tien drach-
ma's;
Kemels hooi (k),
Costus, of in deszelfs plaats Zedoary,
Indisch Blad (l), of in deszelfs plaats
Foelie,
Stechas-bloemen,
Lange Peper,
Sefeli-kruid zaad,
Het Sap van Cistus wortel (m),
Gekleinsde Storax,
Angelica Sap (n),
Gekleinsd Galbanum,
Balsam van Gilead (o), of in deszelfs plaats
uitgeperste Olie van Nootmuschaaten,
Russisch Bevergyl, van elks een once;
Berg Poley (p),
Scordium,
Balsam-Vrugt (q), of in deszelfs plaats,
Cubeben,
Witte Peper,
Essenkruid (r) Zaad,
Bedola (s), gekleinsd, van elks zeven
drachma's;
Celtische Nardus,
Gentiaan wortel,
Essenkruid (x),
Roode Roozen,
Seldery zaad (v),
Kleine-Kardamom Zaad, met de schillen,
Zoete-Fenkel zaad,
Arabische Gom,
Gekleinsd Heulsap, van elks vyf drachma's.
Kalmus,
Wilden Valeriaan wortel,
Anyszaad,
Sagapenum, gekleinsd, van elks drie drach-
ma's;
Beerwortel (x),
St. Jans-kruid,
Acacia, of in deszelfs plaats Japan aarde,
Scincus buiken (y), van elks twee en een
half drachma;

Hel-

(g) Agaricus. (b) Thlapsis. (i) Thus. (k) Fucus edratus. (l) Malabatbrum. (m) Hypocistis. (n) Opa-
panax. (o) Opobalsamum. (p) Polium montanum. (q) Carpobalsamum. (r) Diakamni cretici semen. (s) Bdel-
ventres. (t) Diakamni cretici folia. (v) Petroselinum macedonici semen. (x) Mei atbamantici radix. (y) Scincorum

Helderen Honich, driemaal het gewigt van alle de andere inmengfels.

Warm den Honich, en meng het Heulfap, in wyn ontbonden daar mede; fmelt de Storax, Galban, Terpentyn, en Opobalsamum (of uitgeperste Olie van Nootmufchaaten) tfaamen in een ander vat, het zelve geduurig omroerende, op dat het niet aanbrande; meng met deezen, dus gefmolten, den heeten Honich, eerst by lepels vol, en daar na by grooter hoeveelheden teffens; doet 'er, wanneer alles byna koud geworden is, de andere foorten, tot poeder gemaakt, langzaamerhand by.

THERIACA ANDROMACHI.

Veneetfche Theriakel.

Lond.

Neem van

Koekjes van Zee-Ajuin, een half pond;
Lange Peper,
Gekleinsd Heulfap,
Gedroogde Adders, van elks drie oncen;
Kaneel,
Opobalsam, of in deszelfs plaatse uitgeperste Olie van Nootmufchaaten, van elks twee oncen;
Lorken-Zwam (z),
Florentynfche Lifch-wortel (a),
Scordium,
Roode Roozen,
Raap Zaad (b),
Uittrekfel van Zoethout, van elks anderhalf once;
Indifche Nardus (c),
Saffraan,
Jerufalems kruid (d),
Myrrhe,
Costus, of in deszelfs plaatse, Zedoary,
Kemels hooi (e), van elks een once;
Vyfblad wortel (f),

(z) *Agaricus*. (a) *Iridis Florentinae radix*. (b) *Napi semen*. (c) *Nardus indica*. (d) *Amonum*. (e) *Fucus odoratus*. (f) *Pentaptylli radix*. (g) *Diſſamni cretici folia*. (h) *Marrubii folia*. (i) *Calamintae folia*. (k) *Mei athamantici radix*. (l) *Potium montanum*. (m) *Hypericum*. (n) *Chamaepitys sive Iva arthriticae folia*. (o) *Chamaedryos seu Trifraginis folia & summitates cum semine*. (p) *Carpobalsamum*. (q) *Anmeos semen*. (r) *Seseli vulgaris semen*. (s) *Tblaffis*. (t) *Hypocistis*. (v) *Aristológia radix*. (x) *Diſſamni cretici semen*. (y) *Opeponax*.

Rhabarber,
Gember,
Indiaanfch blad, of in deszelfs plaatse,
Foelie,
Effenkruid (g);
Andoorn (h);
Berg-munt (i) bladeren,
Stechas,
Zwarte Peper,
Seldery Zaad,
Olibanum,
Terpentyn van Chio,
Wilden Valeriaan wortel, van elks zes drachma's;
Gentiaan wortel,
Celtifche Nardus,
Beerwortel (k),
Berg poley (l),
St. Jans-kruid (m), } de bladeren,
Veld-Cipres (n), }
Maanderkruid (o), de toppen met het zaad,
Balsam-Vrugt (p), of in deszelfs plaatse
Cubeben.
Anyszaad,
Zoete-Fenkelzaad,
Kleine Kardamom zaad, met de schillen;
Bifchops kruid (q), }
Sefeli kruid (r), } het zaad,
Boeren mostert (s), }
Het fap van Ciftus wortel (t),
Acacia, of in derzelver plaatse, Japan
Aarde,
Arabifche Gom,
Gekleinsde Storax,
Gekleinsd Sagapenum,
Lemnifche Aarde, of in derzelver plaatse,
Armenifche Bolus, of Fransche Bolus,
Groene gecalcineerde Vitriool, van elks een half once;
Kleinen, (of in deszelfs plaatse, den langen) Geboortekruids wortel (v),
Klein Centaurie toppen,
Effenkruid zaad (x),
Angelica fap (y),

Ge.

Gekleinsde Galbanum,
 Russisch Bevergyl,
 Jooden lym (z), of in deszelfs plaats,
 witten bereiden Barnsteen.
 Kalmus, van elks twee drachma's;
 Heldergemaakten Honich, driemaal het ge-
 wigt van alle de andere inmengfels.

Laaten alle deeze inmengfels t'saamen ver-
 mengd worden, op dezelfde wyze, als tot
 het maaken van de Mithridaat is voorge-
 schreeven.

DEEZE vermaarde Slikmiddelen zyn byna
 de eenigste overblyfselen, welke de laatste ver-
 beetering, uit de wilde overtolligheid, door
 de bygelovigheid der voorige eeuwen in zwang
 gebragt, in de winkels gelaaten heeft. De
Theriac is eene verbeetering van *Mithridaat*,
 door *Andromachus*, Geneesheer van *Nero*,
 gemaakt: Het *Mithridaat* zelf wordt ge-
 zegd, in het Kabinet van *Mithridates*, Ko-
 ning van *Pontus*, gevonden te zyn. De eer-
 ste Uitgeevers van dit prachtig geheim, wa-
 ren zeer buitenspoorig in hunne aanpryzingen
 van deszelfs kragten; de voornaamste van
 welken men daarin deedt bestaan, dat het een
 zeer kragtig behoedmiddel was tegen alle foor-
 ten van venyn: want die eene gepaste hoe-
 veelheid op een morgen innam, was dien
 gantschen dag beveiligd van vergiftigd te wor-
 den: en dit werd bevestigd met het voor-
 beeld van deszelfs onderfelden Uitvinder,
 die, gelyk *Celsus* ons bericht, door deszelfs
 aanhoudend gebruik zoo gesterkt was tegen de
 dingen, gemeenelyk voor vergiften gehou-
 den, dat geene derzelven eenige uitwerking
 op hem hadde, zelfs zonder den bystand van
 dat tegengift. Maar de begrippen van ver-
 giften, welken in die ruuwe eeuwen de over-
 hand hadden, waren klaarblykelyk valsch.
 Eer de ervaarenheid het menschelyk Geslacht
 met eene genoegzaame kennis van de kragten
 der Enkele Geneesmiddelen voorzien hadt,
 waren zy geduurig in alarm, door eene op-
 vating van vergif, en bekommerden zich zeer
 om saamenmengfels uit te denken, die tegen

derzelver uitwerkingen zouden inwerken; ver-
 saamelende alle die zelfstandigheden byeen,
 welken zy zich verbeeldden eenige uildryven-
 de kragt te bezitten. Hier van daan die groo-
 te menigte van Tegengiften, die wy in de
 Schriften der oude Geneesheeren ontmoeten;
 Nogthans blykt het niet, dat zy kennis had-
 den aan eenig wezendlyk vergift, uitgenomen
 de dolle Kervel (a), Wolfswortel (b), en
 de beete van venynige Dieren; en tegen dee-
 zen wisten zy in 't geheel geen tegengift.
 Zelfs wanneer men al de wezendlykheid der
 vergiften toestondt, en de kragten van de ver-
 scheiden tegengiften afzonderlyk erkende,
 zouden de Saamenmengfels niet beter aan de
 oogmerken, die men 'er mede bedoelt, kun-
 nen beantwoorden, dan de ophooping van al-
 le de enkele geneesmiddelen in eene gedaante,
 eene Artseny tegen alle ziekten zoude kunnen
 zyn.

Nogthans, onaan gezien de ongerymdheid
 van het oorspronkelyk oogmerk met deeze
 Geneesmiddelen, en de ongeregeldeheid in 't
 stuk van derzelver saamenmenging; dewylze
 evenwel verscheidene kragtige stoffen in zich
 bevatten, welker kragten, schoon grootelyks
 benadeeld, echter door derzelver veelheid en
 tegenstrydigheid niet vernield zyn; zoo zyn
 deeze Saamenmengfels door herhaalde ervaa-
 renheid bevonden, als verwarmende zweet-
 dryvende middelen met Heulsap, zeer groote
 uitwerkingen voort te brengen.

Deeze Saamenmengfels kunnen, buiten al-
 len twyfel, zonder eenige vermindering van
 derzelver kragten, van veel overtolligheden
 behoefd worden; nogthans is tot nóg toe,
 uit aanmerking van derzelver welbekende uit-
 werkingen, in derzelver tegenwoordige ge-
 daante, en uit eerbied voor het gezag der Ou-
 den, geene zodanige verbeetering onderno-
 men. Evenwel heeft het COLLEGIE van
Lopden goedgevonden, van de voorschriften,
 die oorspronkelyk zoo zeer saamengesteld zyn,
 alle de volgende byvoegfels, die van tyd tot
 tyd ingekroopen zyn, af te snyden. Want
 noch de beschryving van den ouden *Andro-
 machus* in verzen, noch de verklaring in on-
 ge-

(z) *Bitumen judaicum.*

gebonden rede van den jongeren maaken eenig gewag van de witte Peper, die naderhand in de *Theriaca* gevoegd is; en het *Mithridaat* van onze voorgaande Apotheecken, is ook een overtollig inmengfel, in 't oorsprongkelyke niet vermeld: het vers, daar 't uit ontleend is, is verminkt en bedorven; en het woord, dat sommigen, enkel op giffing, gemeend hebben *Ajarum* te wezen, verkiezen anderen, ook op giffing, anders te leezen: tot dat 'er dan eene verbetering, die op heetere gronden, dan enkele Critische giffingen steunt, te voorschyn komt, kan deeze enkele foorte veilig uitgelaaten worden, zonder eenige benadeeling van het Geneesmiddel. Geene van de oude beschryvingen geeven eenig ander licht in dit byzonder stuk; want, of zy laten dit inmengfel, gelyk ook anderen agter, of zyn opgevuld met byvoegfels.

In beide deeze Geneesmiddelen heeft het COLLEGIE zich eene vernieuwing vergund. In beiden werden Kaneel en *Casia lignea* gevonden; en het is zeer zeeker, uit verscheide plaatsen van *Galenus* werken, dat het laatste alleen by de Ouden gebruikt is, wegens de groote moeijelykheid om het andere te bekoomen; zoo dat, de *Casia* nu te behouden, daar de Kaneel zoo gemeen is, eene blinde navolging is van deeze Schryvers zonder eenige oplettendheid op hunne meening: daarom is de *Casia* nu verworpen, en half zoo veel Kaneel in derzelver plaats genomen, het welk de evenredigheid is, die *Galenus* voorschryft in acht te neemen, als men het een voor het ander neemt. Waarſchynelyk is het eveneens met de Celtische en Indiaansche *Nardus* geleege; te weten dat de eerste eene plaats in dit Saamenmengfel heeft, om dat de Indiaansche zoo bezwaarlyk te krygen is; want *Galenus* houdt de laatste uitdrukkelyk voor beter.

Daar is een wezendlyke fout, met opzigt tot de *Theriaca*, door alle de Uitgaven onzer Apotheek doorgaan, uitgezonderd de tegenwoordige: deeze is, dat men de Romeinsche Vitriool in plaatse van de oude Chalcitis genomen heeft, thans niet zeker bekend; en dat men in de lyft der Enkele Geneesmiddelen de Romeinsche Vitriool beschryft als eene

blauwe; daar de Italiaansche Schryvers eenpaarig zeggen, dat het eene groene Vitriool is; en als ze zodanig niet is, dat ze dan niet zal beantwoorden aan de uitwerkingen van de Chalcitis, welke zekerlyk eene van Staal was, en aan 't Geneesmiddel zyn zwarte kleur geeft. Het geene voornaamelyk oorzaak schynt gegeven te hebben, waarom, in de plaatse der Chalcitis Vitriool, eene van Kooper gesteld is; is derzelver naam, die van *zaffir*, koper, afgeleid is; doch men moet wel aanmerken, dat men zich voor deezen verbeeldde, dat alle de Vitrioolen van koper kwamen, en daarom ook zoo genaamd werden: de groene of Staal-vitrioolen worden by de Duitschers nog *kupfferwasser*, en by ons (*Engelschen*) *Copperas*, [by de *Hollanders* *Kopperrood*] genoemd. Waarſchynelyk was de oude Chalcitis Vitriool gene andere; dan een natuurlyke Vitriool van Staal, door de hitte dier warme luchtstreeken gecalcineerd tot eenen graad van geelagtig roode of koper kleur: en daarom kan de gemeene groene Vitriool, door kunst op deeze wyze gecalcineerd, zeer gevoeglyk derzelver plaats vervangen.

Het COLLEGIE van Londen heeft de bereiding deezer Geneesmiddelen ook wat gemakkelijker gemaakt, door de *Trochisci cypbeos* in het *Mithridaat* gebruikt, en de *Hedychroi* en *viperini* voor de *Theriaca*, agter te laten; en door derzelver inmengfels, naar de wyze van *Zwelffer*, in de Saamenmengfels, waar voor ze geschikt zyn, in te mengen. Dit geschiedt zeer gemakkelyk in de *Theriaca*, door de inmengfels deezer Koekjes met die van de *Theriaca* zelve, tot ongebroken getallen te vereenigen. Maar om de getallen even eenvoudig te maaken in het *Mithridaat*, was het noodzaakelyk eenige weinige onevene greinen van eenige artikelen af te neemen, en by anderen een weinig by te doen: zy hebben de gedeelten der inmengfels in de *Trochisci cypbeos* uit de oorsprongkelyke beschryving van *Galenus* veresfend; om dat de getallen in onze voorgaande Apotheek zeer gebrekkelyk waren.

Het COLLEGIE van *Edinburgh*, weinig

acht geevende op de oudheid of het gemeene vooroordeel, heeft het eindelyk gewaagd, deeze eerwaerde overblyffels af te danken; en heeft eene fraaije en eenvoudige gedaante in derzelver plaats gesteld, die in kragt met beiden evenaart, onder den tytel van

THERIACA EDINENSIS.

Edinburgsche Theriaca.
Edinb.

Neem van

Virginischen Slangenwortel, tien oncen;
Contrayerva wortel, zes oncen;
Hars van Guajacum, vier oncen;
Kleine Kardamom zaad, twee oncen;
Myrrhe,
Engelsche Saffraan,
Opium, van elks een once;
Conferf van Vlierbeziën, driemaal het gewicht van de Poeders;
Canary wyn, zoo veel als genoeg is om den Opium te ontbinden.

Maak het naar de kunst tot een Slikmiddel.

Dit Saamenmengfel bestaat uit zeer kragtige innengfels, en is buiten twyfel in staat om dat alles uit te werken, wat men redelyker wyze van de opgehoopte *Theriaca* van *Andromachus* kan verwagten. Het COLLEGIE van Londen heeft zyne *Theriaca*, voor deelen, ook saamengesteld uit de minst berispe lyke innengfels van die van *Andromachus*. Maar om dat deeze Geneesmiddelen, federt een geruimen tyd, voornamelyk gebeezigd zyn tot uitwendige oogmerken, by wyze van Pap, zoo is de *Theriaca Londinensis* nu agter gelaaten, en derzelver plaats vervuld met een Pap van weinige welgekoozen artikelen, onder den naam van *Cataplasma e cumino*, waar van hier na. Tot inwendig gebruik, koopt geen van alle de *Theriaca's* tegenwoordig, zoo veel in aanmerking, als wel voor deelen; naardien de Beoefenaars der Geneeskunst in derzelver plaats Brokken van Virginischen Slangenwortel; Kamfer, Contrayerva en soortgelyken hebben ingevoerd, om op staande voet gereed te maaken; welke aan al-

le derzelver oogmerken beantwoorden, met dat voordeel, dat ze zoo wel zonder, als met, Opium kunnen ingegeven worden, een innengfel, dat de anderen nadeelig maakt, in gevallen, daar ze anders gevoeglyk zouden zyn.

Wat de hoeveelheid van Opium in de voorgaande Saamenmengfels betreft; een grein daar van is begreepen in vier drachma's van het *Mithridaat*; in drie scrupels vyftien grein van de Veneetfche Theriakel; en in vyf scrupels van de *Theriaca Edinensis*. Het gedeelte Opium zal een weinig veranderen naar den tyd dat zy bewaard zyn; dewyl derzelver vogtigheid langzaamerhand uitwaasemt, zoo dat het overblyvende sterker van Opium wordt, dan een gelyk gewicht in 't eerste was. By veele Schryvers is eene verandering van deelen aart opgemerkt, maar valschelyk toegeschreeven aan eene verbeeldde giftende hoedanigheid der innengfels; door welken men onderfelde, dat ze elkanders kragten, wegens derzelver menigte en tegenstrydigheid, geduurig verheften en bevorderden.

In het maaken dezer Saamenmengfels, moet men wel omzigtig zyn, het verlies voor te koomen, dat onder het vryven zou kunnen voorvallen, en welk de evenredigheid van het Heullap tegen de andere innengfel onzeker zoude maaken. Het oogmerk, met den Opium in wyn te ontbinden, is, denzelven dus gelykmaatiger met al het overige te vermengen.

PHILONIUM LONDINENSE.

Pynstillend Conferf van Londen.
Lond.

Neem van

Witte Peper,
Gember,
Kareweyzaad, van elks twee oncen;
Gekleinsden Opium, zes drachma's;
Siroop van witte Papavers, tot de dikte van Honich gekookt, driemaal het gewicht van de andere innengfels.

Maak de Siroop heet, en meng 'er den Opium, vooraf in wyn ontbonden, zorgvuldig in; doet 'er dan de andere innengfels, tot poeder gemaakt, by.

Dit is eene verbeetering van het *Philonium*,

nium, door *Galenus* beschreeven, welk met byvoeging van eenige overtollige innengfels in onze voorgaande Apotheek aangenomen was, en, hoewel zeer oneigentlyk, onderscheiden door den bynaam van *Romanum*. De bygevoegde, en eenige onnoodige artikels, die in 't oorsprongkelyke waren, zyn hier nagelaaten, en de hoeveelheden der anderen veranderd, zoo dat dezelfde evenredigheid van Opium tegen de overige innengfels behouden is, even als in onze laatste Apotheek. Zesendertig greinen van het Saamenmengfel bevatten een grein Opium.

Het *Mithridaat*, de *Theriaca*, *Diascordium*, *Confectio Paulina*, en *Philonium* zyn de eenige Saamenmengfels, nu nog overgebleeven van die, welken de Hoofdstukken der Winkels genaamd werden. Zy zyn alle Geneesmiddelen van groot vermogen; en gelyk ze aan de eene zyde door een oordeelkundig Geneesheer tot uitsteekende oogmerken kunnen aangewend worden, zoo heeft derzelver onvoorzigtig gebruik, aan den anderen kant, kwaade gevolgen voortgebragt. Het is onder Minnemoeders en andere Voedsters gebruikelijk geweest aan Kinderen *Diascordium* in te geeven, om derzelver pyn te stillen en slaap te verwekken; inzigten, waaraan het kragtig beantwoord, maar terzelver tyd nooit mist een hardlyvig gestel voort te brengen, de grondslag van veele ziekten: dit Geneesmiddel is insgelyks al te onbedachtzaam ingegeeven om vloeden te stuiten; welker stremming naderhand gevolgd werdt, van veel gevaarlyker toevallen. De vermaarde *Uitdryvende* middelen, *Mithridaat* en *Theriaca*, hebben dikwerf de ongemakken verzwaaard, die men door dezelve wilde geneezen; zy hebben eene gemeene koude in eene hevige koorts veranderd; zy hebben ligte koortsagtige pynen tot eene kwaadaartige koorts opgewakkerd. Hoe sterk dan ook deeze soorten van Geneesmiddelen mogen aangepreezen zyn, om pyn te stillen, te verwarmen, zweet te bevorderen, kwaadaartigheid te verdryven enz. zoo moet toch, in derzelver gebruik, de uiterste omzigtigheid aangewend worden; en de gevallen, waarin derzelver hulp vereischt

wordt, zyn veel minder, dan men gemeenlyk onderstelt.

ELECTARIUM ACIDUM.

Zuur Slikmiddel.

Neem van

Conserf van wilde Zuuring, een once;
Vleesch van Tamarinden, een half once;
Slappen Geest van Vitriool, zoo veel als genoeg is, om eene aangenaame zuurheid te geeven;
Syrroop van Limoensap, zoo veel als genoeg is, om alles tot de dikte van een zagt Slikmiddel te brengen.

Dit aangenaam zuur Saamenmengfel is een nuttig verkoelend en verrotting tegenstaand middel, in verscheidene soorten van ontfteekingagtige en rotziekten.

ELECTARIUM ALEXETERIUM.

Luchtverdryvend Slikmiddel.

Neem van

Conserf van Kermes, een drachma;
Gekonfyte Gember, zes drachma's;
Contrayerva wortel, van elks een drachma;
Syrroop van Oranje schillen, zoo veel als genoeg is, om de andere innengfels tot de dikte van een Slikmiddel te maaken.

Dit is een maatig verwarmend Slikmiddel, door *BOERHAAVE* uitgedacht, om de kragten op te wekken en te vermeerderen, in slappe koortsen, waar de pols diep en de Lyder flauw en neerslagtig is. Het kan, met eenig gevoeglyk drankje, tot de hoeveelheid van een kleine Nootmuschaat, alle vier of vyf uren worden ingenomen.

ELECTARIUM ALTERANS.

Veranderend Slikmiddel.

Neem

Neem van

Ruww Spiesglas, klein gevreeven, drie drachma's;

Guajacum Hars, twee drachma's;

Olie van Sassafras, zes droppels;

Conserf van Roode Roozen, anderhalf once;

Syroop van Balfem, zoo veel als genoeg is.

te koomen, dezelfde gifte voor drie of vier dagen, voor elke nieuwe en volle Maan moet herhaald worden, gedurende eenen langen tyd.

ELECTARIUM ANTIDYSENTERICUM.

Slikmiddel tegen de Rodeloop.

Vryf de Hars en de fyn gevreeven Antimonie wel te saamen; en deezen met de Olie (op een weinig suiker gedropen) en het Conserf vermengd hebbende, laat alles met de syroop zagt gemaakt worden tot eene behoorlyke dikte.

Neem van

Geel Wasch, drie drachma's;

Spermaceti, twee drachma's;

Conserf van roode Roozen, anderhalf once;

Olie van Amandelen, een half once;

Syroop van Balfem, eene genoegzaame veelheid.

Laat het Wasch en Spermaceti in de Olie, over een zagt vuur, gesmolten worden, en dan met het Conserf en de syroop vermengd.

DEEZE Artseny wordt gebruikt tegen vuiltigheden van de huid, verstoppen der klieren, en onzuiverheden van het bloed en de sappen. In 't algemeen stellen de Schryvers van Apotheeken de meeste kragt, in deeze soorte van Saamenmengsels, in het kryt, de Ceruis, of de Vermiljoen van Antimonie, bereidingen, die veel minder zyn dan het ruuwe Mineraal, en zeer weinig recht hebben op de groote hoedanigheid, die 'er doorgaands aan toegeëigend wordt. De grootte van een kleine Nootmuschaat van dit Slikmiddel kan elken morgen en avond worden ingenomen met een weinig van het enkel of saamengesteld kalkwater.

ELECTARIUM ANTEPILEPTICUM.

Slikmiddel tegen de Vallende Ziekte.

Neem van

Peruviaanschen Bast, een once;

Wilden Valeriaan wortel, twee drachma's;

Syroop van Oranje schillen, eene genoegzaame veelheid, om de anderen tot een Slikmiddel te brengen.

Dit Geneesmiddel is door Dr. Mead dikwyls met goed gevolg voorgeschreeven in gevallen van Vallende Ziekte: hy ordonneert een drachma, elken morgen en avond, een maand lang in te neemen; waarna, om de geneezing te verzekeren en wederinstorting voor

Wanneer scherpe prikkende vogten de darmen afgebeeten, en de monden der bloedvaten open gemaakt hebben, is dit zachte geneezende Slikmiddel menigmaal van grooten dienst. Men zegt, dat Loopen van langen duur, in de Indiën gekreegen, die niets verminderden door Geneesmiddelen van de saamentrekkende soorte, wech genomen zyn door dit, welk het natuurlyk slym der ingewanden, dat de loop wech genomen hadt, vergoedt, de ontvellingen heelt, en de scherpe vogten verstoppt.

ELECTARIUM AROMATICUM.

Slikmiddel van Speceryen.

Neem van

De soorten van Speceryen, anderhalf drachma;

Conserf van Lavendel, twee oncen;

Syroop van Oranjeschillen, zoo veel als genoeg is.

Maak het tot een Slikmiddel.

Dit

Dit verwarmend hartversterkend Geneesmiddel is dienstig in Zenuwziekten, en verval van het gestel. De grootte van een kleine Nootmuschaat kan twee of driemaal daags, met een glas wyn, of eenig ander bekwaam vogt daar op te drinken, worden ingenomen.

ELECTARIUM BALSAMICUM.

Slikmiddel van Balsam.

Neem van

Conserf van Roozen, twee oncen;
Locatelli's Balsam, een once;

Ontbind den Balsam in een dooijer van een ey, en meng het Conserf dan daar mede.

Dit Slikmiddel wordt in sommige hoesten en borstziekten gebruikt; gelyk ook in de Zweer (a), of verettering van de maag, welke somtyds na Roodeloopen voorvalt; en als 'er een verbyting of barst van de bloedvaten plaats heeft, gelyk in Bloedspuuwingen. In deeze gevallen kan men, twee of driemaal daags, de grootte van een Nootmuschaat voor eene gifte inneemen.

ELECTARIUM CHALYBEATUM.

Slikmiddel van Staal.

I.

Neem van

Zout van Staal, een drachma;
Gekonfyte Nootmuschaaten,
Gekonfyte Gember, van elks een half once;
Kaneelolie, vyf droppels;
Conserf van Oranje schillen, een once;
Syroop van Balsam, zoo veel als genoeg is, om het tot een Slikmiddel te maaken.

(a) *Vomica.*

IV. DEEL.

Neem van

Roest van staal, of staal met Zwavel bereid, zes drachma's;
Gekonfyte Gember, een once;
Conserf van Oranje schillen, drie oncen;
Syroop van Oranje schillen, zoo veel als genoeg is, om het tot eene behoorlyke dikte te brengen.

DEEZE fraaije Staalmiddelen worden niet alleen ingegeven in kwaade gesteldheden en gevallen van Vrysterziekte en opstoppingen der Maandstonden; maar ook in ligte Moeder- en Mildziekten; en om het gestel te verwarmen en op te wakkeren, in groote zwakheden en verval van gesteldheid. Tot alle deeze oogmerken moet de grootte van een kleine Nootmuschaat twee of driemaal daags ingenomen, en deszelfs uitwerking door maatige beweging bevorderd worden.

ELECTARIUM DEOBSTRUENS.

Onstluitend Slikmiddel.

Neem van

Ammoniac Gom,
Harde Zeep, van elks een drachma;
Zee-Ajuin, tot poeder gemaakt, een schrupel;
Conserf van Oranje schillen, een half once;
Syroop van Gember, zoo veel als genoeg is, om de andere innengfels tot een Slikmiddel te maaken.

WANNEER de Borst met dik slym bezet is, of de Ingewanden verstopt zyn, kan dit Slikmiddel twee- of driemaal daags, tot de grootte van een kleine Nootmuschaat worden ingenomen. De hoeveelheid, hier boven voorgeschreeven, is genoeg voor zes of agt giften.

ELEC-

K k k k

ELECTARIUM AD GONORRHOEAM.

Slikmiddel voor Zaaddruiping.

I.

Neem van

Het verzagtend Slikmiddel, drie oncen;
 Jalappe, drie drachma's;
 Salpeter, anderhalf drachma;
 Enkele Syroop, eene genoegzaame veel-
 heid om het tot een Slikmiddel te maaken.

2.

Neem van

Het verzagtend Slikmiddel, drie oncen;
 Balsam Copaiva, anderhalf once;
 Rhabarber,
 Guajacum Gom,
 Salpeter, van elks een once;
 Syroop van Oranje schillen, zoo veel als
 genoeg is, om het tot eene behoorlyke
 dikte voor een Slikmiddel te brengen.

MEN zegt, dat deeze Saamenmengfels in
 sommige Gasthuizen der Krygslieden gebruikt
 worden; het eerste als een verkoelend openlyf
 maakend middel, voor de ontsteeking en span-
 ning der piswegen, welken altoos met eene
 venynige Zaaddruiping verzeld gaan; tot dat
 oogmerk wordt anderhalf drachma voorge-
 schreeven, om elken morgen en avond in te
 neemen.

Het tweede is geschikt om de deelen te ver-
 sterken, na dat het venyn uitgedreeven is, en
 de hitte en ontsteeking ophouden: de grootte
 van een Nootmuschaat kan twee of driemaal
 daags worden ingenomen.

ELECTARIUM E GUMMI GUAJACO.

Slikmiddel van Guajacum Gom.

Neem van

Guajacum Gom,
 Saamengefeld poeder van Kalfsvoet (b),

(b) *Arum.* (c) *Consolidæ majoris radix.* (d) *Malva.*

Witte Kaneel, van elks zes drachma's;
 Conferf van Lepelblad, twee oncen;
 Syroop van Oranje schillen, zoo veel als
 genoeg is om het tot eene behoorlyke
 dikte te brengen.

In sleepende Zinkingen, pynen en smer-
 ten, die met geene ontsteeking verzeld gaan,
 en sommige soorten van ongevoeligheden, uit
 beroerdheid ontstaan, kan dit verwarmend
 prikkelend Slikmiddel, tweemaal daags, tot
 de hoeveelheid van een Nootmuschaat worden
 ingenomen.

ELECTARIUM EX HELLEBORO NIGRO.

Slikmiddel van Zwarten Nieswortel.

Neem van

Zwarten Nieswortel,
 Uittreksel van Zevenboom,
 Saamengefeld poeder van Myrthe, van
 elks een half once;
 Witte Kaneel, twee drachma's;
 Syroop van Oranje schillen, zoo veel, als
 genoeg is.

Meng en maak het tot een Slikmiddel.

Dit Slikmiddel wordt in een van onze
 Gasthuizen gebruikt, om de natuurlyke ont-
 lastingen der Baarmoeder te bevorderen; ten
 welken einde het ongetwyfeld een genees-
 middel van groot vermogen is. Het kan
 tot de hoeveelheid van een half drachma
 tweemaal daags gebruikt worden.

ELECTARIUM INCRASSANS.

Verdikkend Slikmiddel.

Neem van

Tragacanth Gom,
 Vleesch van verschen Smeerwortel (c),
 Conferf van Kaasjes kruid (d), een half
 once;

Sy-

Syroop van Althea wortels, zoo veel als genoeg is, om het alles tot de dikte van een Slikmiddel te brengen.

Dit Slikmiddel wordt drie of viermaal daags, tot de grootte van een Kastanje ingenomen te gelyk met melk spys, om dunne scherpe vogten te verdikken en te verstoppen, in uitdroogende Ziekten, in hoesten, die uit dunne kittelende zinkingen voortkoomende, in vloeden en hitte der pis, wanneer het natuurlyk slym van de deelen afgebeeten is.

ELECTARIUM AD NEPHRITICOS.

Slikmiddel voor het Graveel.

Neem van

Het verzagtend Slikmiddel, anderhalf once;
Veneesche Terpentyn, een once;
Bereide Eijerschalen, [of bereide Oesterschelpen], een half once;
Uitgezochte Rhabarber, een drachma;
Syroop van Atheawortel, zoo veel als genoeg is.

Ontbind de Terpentyn in den dooijer van een Ey, en meng dan alles tsaamen, naar de kunst, om 'er een Slikmiddel van te maaken.

Dit Saamenmengfel, van de *Edinburgsche Ziekenkamer* overgenomen, is uitgedacht om de pisweegen te zuiveren, in Graveel ziekten. Terpentyn, door aardagtige poeders behoorlyk verdeeld, is een veilig, en te gelyk een van de kragtigste pisdryvende middelen, daar men het, in dit geval, mede kan wagen; de Rhabarber en het openlyfmaakende Slikmiddel, zyn zeer nuttige byvoegfels; want hier moet altoos openlyf gehouden worden, schoon de sterker purgeermiddelen zeer ongepast zyn. Een drachma van het Slikmiddel kan eens of tweemaal daags worden ingenomen, te gelyk met een trekfel van Althea wortels, met een lepelvol Honich zoetgemaakt.

ELECTARIUM PARALYTICUM.

Slikmiddel voor Beroerdheid.

Neem van

Mosterd zaad,
Conserf van Rosmaryn toppen, van elks een once;
Saamengefelden Geest van Lavendel, twee drachma's.

Stamp het Mosterd zaad met een weinig water, op dat het vleesch door een zeef moge uitgeperst worden; meng daar mede dan het Conserf en den Geest.

Dit is een zeer kragtig Geneesmiddel voor Beroerdheden, beevingen en ongevoeligheden van de Lendenen, de zwakheden, die den Ouderdom verzellen, en in alle gevallen, daar de vaste deelen moeten geprikkeld, of traage stillstaande sappen in beweging moeten gebragt worden. Het moet elken morgen en avond, of dikwylf, ingenomen worden, tot de hoeveelheid van een grooten Noormuschaar; met een glas witten wyn, of eenig ander bekwaam vogt daarop te drinken.

ELECTARIUM E CORTICE PERUVIANO.

Slikmiddel van Peruviaanschen Bast.

1.

Neem van

Peruviaanschen Bast, drie oncen;
Cascarilla, een half once;
Syroop van Oranje schillen, eene genoegzaame veelheid.

2.

Neem van

Peruviaanschen Bast, drie oncen;
Virginischen Slangenwortel, een once;
Syroop van Oranje schillen, eene genoegzaame veelheid.

3.

Kkkk 2

3.

Neem van

Peruviaanschen Bast, drie oncen;
 Ruuw Ammoniac zout, drie drachma's;
 Syroop van Limoenſap, eene genoegzaa-
 me veelheid.

4.

Neem van

Peruviaanschen Bast, drie oncen;
 Colcothar van Vitriool, zes drachma's;
 Enkele Syroop, zoo veel als genoeg is.

5.

Neem van

Peruviaanschen Bast, drie oncen;
 Aluin, een once;
 Syroop van Limoenſap, zoo veel als ge-
 noeg is.

6.

Neem van

Uittreksel van Peruviaanschen Bast, een on-
 ce;
 Uittreksel van Campeche Hout,
 Uittreksel van Zoethout, van elks een half
 once;
 Slym van Kweepitten, zoo veel als genoeg
 is om de andere innengfels tot de dikte
 van een Slikmiddel te maaken.

ALLE deeze Saamenmengfels zyn zeer fraai en kragtig tot de oogmerken, waar toe ze bestemd zyn. Het eerste is geschikt voor gemeene afgaande koortſen, in de geneezin- ge van welken de kragten van den Bast groo- telyks ondersteund worden door de Cascarilla. Het tweede en derde worden in zodanige af- gaande koortſen ingegeven, die in kwalik gestelde gestellen voorvallen, en in Men- ſchen, die aan verſtoppingen der ingewan- den onderhevig zyn, daar de Bast alleen, wegens zyne groote ſaamentrekkende kragt,

(n) Diabeten.

nadeelig zoude zyn. Het vierde is een goed versterkend middel in ſlapheden der vaste deelen, en verval van het gettel; en het vyf- de een kragtig ſaamentrekkend middel in vloed en bloedvloeijingen, byzonderlyk in den pisvloed (e) en den witten vloed. De grootte van een Nootmuſchaat kan op eene reis ingenomen, en zulks, naar vereiſch van het geval herhaald worden. Het zesde is een zeer aangename gedaante, om den Pe- ruviaanschen Bast aan zulken in te geeven, die ongemeen veel tegen deszelfs ſmaak heb- ben; dewyl de zelfſtandigheden, hier by den- zelve gevoegd, zynen ſmaak niet alleen kragtig verbergen, maar ook teffens met hem in kragten overeenkoomen. Het Saamen- mengfel is een zeer fraai en aangenaam mid- del, en verdiende wel eene plaats in de Win- kels: het kan in de gedaante van een Brok; of van een Slikmiddel worden ingegeven, in de gifte van een drachma of meer; of in eenig bekwaam voegt tot een Drankje ont- bonden worden.

ELECTARIUM PURGANS ACIDUM.

Een zuur buikzuiverend Slikmiddel.

Neem van

Vleesch van Tamarinden, twee oncen;
 Kryſtallen van Wynſteen, twee drachma's;

Maak het tot een Slikmiddel.

Dit is een nuttig verkoelend openlyſma- kend middel, in galagtige gettellen, of ont- ſteekingagtige ziekten. Men kan elk uur, of dikwylſer de grootte van een Nootmuſchaat 'er van inneemen, tot dat het begint te wer- ken, of dezelve hoeveelheid kan nu en dan eens op een dag worden ingenomen, in droo- ge hardlyvige gestellen.

ELECTARIUM SAPONACEUM.

Slikmiddel met Zeep.

Neem

Neem van

Harde Spaansche Zeep, twee oncen;
Pareira brava, een once;
Rhabarber,
Gom van Aloë, van elks drie drachma's;
Syrroop van Oranje schillen, eene genoeg-
zaame hoeveelheid.

Meng en maak het tot een Slikmiddel.

Dit Slikmiddel is bestemd voor de Geel-
zucht, die uit verstopping der Galbuizen,
of lymigheid van de Gal zelve, ontstaat:
zodanigen zyn, die gemeenelyk voorkoo-
men wanneer de stoelgang van eene witagtige
of afsch-kleur is, en moeijelyk te ontlasten.
De gifte is van een half tot een heel
drachma, tweemaal daags. Hoe veel de
Pareira brava; in dit saamenmengsel, tot des-
zelfs kragten toebrengt, zal ik niet onder-
neemen te bepalen. Sommigen hebben de-
zen wortel aangepreezen, als een allerkrag-
tigste verdunnend middel, in zeer veele en
verscheidene Ziekten (Zie bladz. 198.), ter-
wyl anderen hem aanmerken als niet beeter
dan, of gelyk met, de gemeene openende
wortels (bladz. 256.). De blykbaare hoe-
danigheden van de Pareira ontdekken wei-
nig grond voor die groote eigenschap, die
'er aan toegeschreeven wordt; en het ont-
breekt tot nog toe aan behoorlyke proefne-
mingen van deszelfs kragten. Het COLLE-
GIE van Londen heeft hem in zyne Apotheek
niet aangenomen.

ELECTARIUM SISTENS

Stoppend Slikmiddel.

(f) *Hamorrhoides.*

Neem van

Het Japoniesch Conserf, twee oncen;
Uittreksel van Campechehout, een once;
Syrroop van gedroogde Roozen, zoo veel
als genoeg is om het tot de behoorlyke
dikte van een Slikmiddel te brengen.

Dit Slikmiddel is geschikt tot verligting
van Roodelopen, en andere darmvloeiden,
na dat de scherpe vogten, door zagte buik-
zuiverende middelen enz. behoorlyk ontledigd
zyn. Men kan 'er, elke vier of vyf uren,
de grootte van een Nootmuschaat van inne-
men.

ELECTARIUM E SULPHURE.

Slikmiddel van Zwavel.

Neem van

Bloem van Zwavel, een half once;
Verzagtend Slikmiddel, twee oncen;
Syrroop van Althea wortels, eene genoeg-
zaame veelheid, om het tot een Slikmid-
del te maaken.

Dit Slikmiddel is geschikt tegen de Am-
beyen (f), en in de Gasthuizen gemeenelyk
onderscheiden, door den naam van *Electua-
rium hamorrhoidale*: wanneer de ziekte met
koortsagtige, of ontfteekingagtige, toevallen
verzeld is, wordt 'er somtyds eenige Salpeter
bygedaan, in de evenredigheid van twee
drachma's tegen de hoeveelheid, die hier voor-
geschreeven is. Het kan tot de hoeveelheid
van een drachma tot een half once te gelyk
worden ingegeven.

Kkkk 3

VL HOOFD.